

Reinfeldt: Persson tar aldrig strid för miljöfrågor

Fredrik Reinfeldt vill bort från regeringen Perssons "von oben"-attityd, gröna skatteväxlingar och snåriga miljöregler. Dagens Miljö Anne Nilsson har träffat moderatledaren för hans första intervju om Alliansens tankar kring hållbar utveckling.

Av Anne Nilsson, Dagens Miljö nr 5/2006

De är en lugn och lätt reserverad Fredrik Reinfeldt som Dagens Miljö träffar på moderaternas kansli vid Mynttorget 1, ett stenkast från slottet och riksdagen, en varm vårförmiddag. Dagarna innan har Alliansen släppt sin första gemensamma motion om den ekonomiska politiken.

I vår intervju utvecklar Fredrik Reinfeldt – för första gången i media – sina tankegångar inom hållbar utveckling. Han vill bort från det inskränkt nationella tänkandet och se frågorna i ett vidare sammanhang, där Sverige är en del av världen och där konsumentkraften är central.

Skeptikernas misstro till Alliansens engagemang för hållbar utveckling kommer till viss del på skam i intervjun, samtidigt som Fredrik Reinfeldt försöker sticka hål på Göran Perssons idé om det gröna folkhemmet.

Hittills har moderaterna inte haft någon tydlig miljöpolitik och Göran Persson kallar det för en blind fläck för moderaterna. Vad är din kommentar?

– Det är ju retorik från hans sida. Jag vet inte om socialdemokratins signum har varit hög profil i miljöpolitiken. I mitt partis tradition ligger mycket av ansvaret för natur och miljö i ett stort personligt ansvar genom tilltron till äganderätten. Miljödebatten i Sverige förs ju huvudsakligen utifrån ett nationellt synsätt som präglas av regleringar och angrepp på marknadsekonomin. Eftersom vi i grunden tror på en marknadsekonomi, tror vi på ett annat sätt att förena den med god naturhushållning. Vi tror inte att det här nationella perspektivet är svaret. Miljön handlar i stället om en global utmaning.

Vad tycker du själv, har ni en miljöpolitik?

– Det är klart att vi har. För både moderaternas del och i Alliansen har vi kunnat formulera gemensamma miljömål. På flera punkter har vi till och med kunnat rösta ned den sittande majoriteten nyligen här i riksdagen när det gäller hållbar utveckling. Vi tror starkt på att naturvetenskap och forskning samt marknadsekonomi och äganderätt ska kunna medföra att vi tar bättre hand om vår miljö. Vi har blivit betydligt bättre på att se de utmaningar det innebär. Några generationer tillbaka fanns inte alls den här förståelsen, då var det ett bevis på utveckling att man smutsade ned och byggde fabriker. Nu vet vi mycket bättre. Vi som är för ett EU-medlemskap söker globala internationella svar och jobbar vidare med marknadsekonomiska drivkrafter för att få en bättre miljöpolitik. Men de som kritiserar oss tror ju inte på det, då de i grunden är mer inne i det här nationella försöket att reglera. Så länge det heter att *det* är god miljöpolitik, kommer moderaterna att vara ett annat alternativ. Jag tror att vårt sätt är bättre.

Öppenhet är en viktig fråga när det gäller att skapa trovärdighet. Var redovisar ni vilka som stödjer moderaterna med pengar?

– Vi redovisar beloppet som vi får in och hur många som har skänkt i våra årsredovisningar. Vi har cirka 15 000 bidragsgivare som merparten ger ett månatligt belopp på runt 60 kronor. Att däremot redovisa vilka som skänker pengarna vore att röja valhemligheter och ägna sig åt åsiktsregistrering. Jag är väldigt förvånad över att alla andra ropar efter detta.

Den borgerliga alliansen har bildat sex arbetsgrupper, men ingen inom miljöområdet. Varför inte det?

– Arbetsgrupperna syftar till att förbereda oss för att ta över regeringsmakten. Vi försökte avgränsa dessa till områden med de absolut största utgifterna och där vi såg ett behov av att arbeta ihop oss till en gemensam ståndpunkt. Inom flera områden har vi redan en väl fungerande borgerlig samverkan i riksdagens utskott, där miljöpolitiken är ett exempel. Vissa ämnen kommer vi också att uppmärksamma genom seminarier och hållbar utveckling är ett sådant område. Trots allt jobbar vi med alla frågor även om de inte har särskilda arbetsgrupper.

Kommer ni att ta fram någon mer distinkt strategi inom miljöområdet?

– Inte i någon form som vi håller på att arbeta fram nu. Vi hoppas naturligtvis kunna komma längre när det gäller energipolitiken, som är en viktig grund för hur miljöpolitiken ska utformas. Men det sker i den takt som vi kommer överens. Vi har en gradvis fördjupning av vårt borgerliga samarbete. Det finns ingen anledning att skapa förväntningar eller teckna in någonting. Vi kommer att uppehålla oss kring hållbar utveckling som ett ämne under vår vårkonferens nu den 19 maj.

Kan man alltså förvänta sig något mer konkret inom just energipolitiken från er sida?

– Det finns inte heller här anledning att bygga förväntningar innan vi är färdiga. Möjligen är synen den att vi borde ha en bredare samsyn i Sverige kring hur vi långsiktigt ska klara vår energiförsörjning. Socialdemokraterna och de borgerliga partierna borde här kunna ha en rätt nära samsyn kring energipolitiken, där vi fortsätter att använda kärnkraft och vattenkraft till dess att vi via forskning och utveckling har funnit alternativa energikällor.

Alliansen hade ett seminarium för ett tag sedan om hur miljöarbete kan bidra till tillväxten genom att skapa nya jobb och affärsmöjligheter. Hur ska det gå till?

– När det gäller miljökunnskap ligger Sverige långt fram. Inte minst vår goda tillgång till skog ger oss möjligheten att utveckla alternativa energikällor. Likaså vår goda naturvetenskapliga forskningstradition gör att vi har väldigt många idéer om hur vi kan rena olika processer, som definitivt kan bli grund för exportframgångar. Vi tror att det kan bli en växande marknad för miljörelaterade jobb och vill därför driva på utvecklingen genom att skjuta till mer forskningsmedel så att Sverige finns med i forskningsfronten.

Ni vill alltså ge mer pengar specifikt till miljöforskning?

– Vi ogillar en alltför reglerad forskningspolitik och vill inte peka ut något specifikt område, för då är vi inne i en detaljreglerad forskningspolitik och det brukar framför

allt högskolor och universitet ogilla. Även om Sverige brukar berömmas för att ha mycket forskning är en stor del knuten till några få stora företag. Det är naturligtvis bra, men det ger en skev bild. Det höga oljepriset skjuter nu på utvecklingen. Helt plötsligt har det blivit kommersiellt gångbart att ta fram alternativa bränslen. Sverige ligger långt fram här och det finns all anledning att tro att det är klokt eftersom hela världen kommer att få en diskussion om tiden efter olja – behovet av mindre miljöpåverkande energiproduktion. Vi tror mycket på den här sektorn även om vi naturligtvis försöker ställa oss frågan om vad som kan vara kommersiellt gångbart. I grunden handlar det om att kunna hävda sig i världsmarknadspriser, världsmarknadslogik och konkurrens.

Alliansens seminarium om bland annat hållbar utveckling den 19 maj, vad kommer det att handla om?

– Det blir diskussioner kring hållbar utveckling och vilka utmaningar det innebär. Naturligtvis kommer vi också att diskutera själva begreppet. Inom EU:s Lissabonprojekt brukar man ofta säga: Ja, det handlar om miljö, men också om jobb och sociala frågor.

– Flera frågor hänger samman. Traditionell produktion försvinner från Sverige och flyttar till andra delar av världen, vilket leder till att Sverige ser ut att få allt mindre miljöpåverkan. Men jobben har ju bara flyttat någon annanstans till ännu sämre förhållanden. Därför blir den globala påverkan faktiskt större samtidigt som Sverige berömmar sig för att vi blir allt bättre. Då är frågan: Vem har vi lurat mest? Globaliseringen sätter ju press på detta och det är en utveckling som kommer att fortsätta. Den typen av resonemang är det tänkt att seminariet ska föra.

Vilket betyg vill du sätta på regeringen Göran Perssons arbete med det gröna folkhemmet?

– Det har beskrivits som Perssons ideologiska idé. Han verkar däremot ha väldigt lite av en social idé för Sverige. Jag tror att varje socialdemokratisk statsminister har förknippats med tunga sociala ambitioner. På det sättet är han ovanlig för han har egentligen ingen sådan tydlig social ambition, utan hans idé har varit det gröna folkhemmet. Han har pratat om detta sedan han tillträdde 1996, men trots det har han haft väldigt svårt att ge det annan form eller tydligare inriktning. Det beror på att det som skett inom miljöpolitiken snarare är krav som miljöpartiet ställer i förhandlingar och som socialdemokraterna släpper för att kunna bära regeringsmakten. Åtminstone hävdar miljöpartiet det själva. Det har varit mer ord än handling.

Vilket är det största problemet med den nuvarande svenska miljöpolitiken?

– Ärligt talat kan jag inte säga att jag uppfattar att Persson driver en miljöpolitik. Jag uppfattar det som en eftergift för miljöpartiet. Han tar ju aldrig strid för någon miljöfråga gentemot sina väljargrupper. Han har ingått ett avtal om att forcera kärnkraftsavvecklingen. Om du lyssnar på honom nu låtsas han inte om det. Ingenting får uppröra socialdemokratiska kärnväljare och det här med biltullar har han skickat i knäet på Annika Billström. Han vägrar svara på frågan om de ska dyka upp på fler ställen. I stället är det miljöpartiet som tar debatten. Det är bara att titta i morgonsoffor och liknande. Då dyker miljöpartiet upp och försvarar alla delar i den miljöpolitik som de de facto har genomfört. Därför blir det lite fånigt när Persson försöker fara ut mot mig. För vad har han för egen trovärdighet att bygga detta på?

Vad blir det första som du kommer att hugga tag i inom miljöområdet om de borgerliga kommer till makten efter valet?

– Viktigast är att ge ett mer hållbart besked när det gäller energin. Kommer det att finnas god tillgång på energi till bra priser? Det är en stor osäkerhetsfaktor för det svenska folket och de företag som vill vara i det här landet. Vi ska också avbryta den gröna skatteväxlingen. I grunden är det ett vågspel att tänka sig en skatteförflyttning som bygger på att man lägger skatt på någonting som man vill ska försvinna. Här har vi ett politiskt projekt som går ut på att med berått mod och öppna ögon göra detta med det uttalade syftet att skattebasen ska erodera. Det är inga små tal vi talar om – 30 miljarder kronor ska föras över i grön skatteväxling. Sverige betyder inte tillräckligt mycket för att kunna föra en nationell grön skatteväxling i tron att det löser globala problem.

Kommer ni att ha kvar de nuvarande ministerposterna: samhällsbyggnadsminister respektive miljöminister i en borgerlig regering?

– Det har vi inte funderat på. Vi är fyra partier som vill bilda regering tillsammans. Vilka statsråd och departement det blir, det tycker jag ska vänta till efter valet. Vi ska inte ge besked om att vi tar något för givet. Det är helt jämnt i opinionsmätningarna.

Göran Persson har ju Stefan Edman som miljörådgivare. Vem vill du ta hjälp av om du får ta över efter Persson?

– Jag vill inte heller här skapa förväntningar kring en enskild person, därför att alla enskilda personer har egna uppfattningar. Pekar jag ut en särskild rådgivare ger man ett väldigt starkt försteg om vilken typ av resonemang som vi är beredda att föra. Vem som blir miljöminister kommer att få stor betydelse. Hos mig har Lars Lindblad, som är riksdagsledamot hos oss, betytt mycket för moderaternas arbete med miljöfrågor.

Hur kommer företagen konkret att märka av ett regeringsskifte om man ser på miljöområdet?

– Förhoppningsvis tycker de att politiken är tydligare och de får bättre och stabilare besked när det gäller skattesidan. Nyckfullheten som finns i dagens politik, där miljöpartiet har inflytande över socialdemokraterna, kommer också att försvinna. Miljöbalken och många andra miljöregler måste gås igenom, även på jordbruks- och djurskyddssidan. Vi kommer naturligtvis att diskutera en hel del hur Sverige ska vara drivande inom EU-systemet, till exempel hur vi ska gå vidare med utsläppsrättigheter. Vi kommer också att fortsätta bidra till att Östersjön ska bli ett levande hav.

En borgerlig regering kommer alltså att rensa upp bland miljöreglerna?

– Ja, vi har pratat om en regelförenkling där 25 procent av regelmassan ska bort till 2010. En hel del av reglerna har tillkommit med hänvisning till att det ska bli bättre för miljön, men det kan starkt ifrågasättas. I stället har det blivit så att man fått en väldig fördröjning, det kommer aldrig några besked och myndigheter talar emot varandra. Resultatet blir ibland att man väljer att lägga produktionen utanför Sverige. Miljön blir inte bättre och vi förlorar jobb.

Sverige ska bli oljeberoende år 2020 enligt regeringen. Kommer du att driva det också om du blir statsminister?

– Det är bra att vi driver på för att minska oljeberoendet. Det var faktiskt en grund för att vi byggde ut kärnkraften på 1970-talet. Oljan är ändlig och ligger ofta i marken i länder med mycket instabila regimer. Det som jag mest ifrågasätter med 2020 är att

jag undrar om bilparken verkligen hinner bli utbytt till dess. Återigen, politiken från den sittande regeringen går ut på att straffbeskatta en övergång till andra typer av bilar och läser man av impulserna, som dagens skattepolitik sänder, ska man behålla gamla bensindrivna bilar. Jag vill påminna om att det har utlovats årtal förr i historien när det gäller svensk miljöpolitik, som sedan mest har blivit rundningsmärken. Väldigt många har med hög röst lovat att kärnkraften ska vara borta om fyra år. Ingen tror längre på det. Det måste också vara realistiskt och får inte bara bli ett sätt att visa att man säger ett årtal.

Vad vill du göra för att det ska bli riktigt lönsamt för företag att ta ett miljömässigt och socialt ansvar?

– Vi har ju väldigt givmilda skattestimulanser för de som har miljöbilar av olika slag. Inte minst i Stockholmsregionen förstärks det av att man slipper betala biltullar. Stöd till forskningsinsatser är också jätteviktigt, eftersom det blir en del av grundjobbet för att få fram alternativ utan att de behöver privatfinansieras. Mycket av det här handlar ju om naturvetenskap och vi har noterat att svenska skolan i internationella jämförelser tappar i naturvetenskapliga ämnen. Det är en varningsklocka även för de miljöintresserade. Vi gör vårt budgetförslag utifrån att det krävs NO-insatser, som vi kallar det, där vi vill göra särskilda kvalitetsinsatser gentemot lärare och undervisning inom naturvetenskapliga ämnen. Vi tror att det både höjer intresset och kvalitén. Sedan handlar det om infrastrukturinvesteringar. Mycket av miljöföretagandet bygger på att infrastrukturen kring företaget fungerar. Där är några exempel.

En växande sektor

Hur ser du på Sveriges exportchanser när det gäller miljöteknik?

– Med vår naturvetenskapliga kunskap och vårt stora företagande inom miljöteknikområdet kommer det att bli en stor exportsektor för oss som ökar i takt med att andra delar av världen tycker att det här är ett växande problem. Hela Östeuropa kommer att vara en jättemarknad för miljöteknik i och med att deras ekonomier förstärks. De har väldigt mycket att rätta till från gammalt kommunistiskt förtryck, men också när det gäller den produktion som de nu bygger upp. Vi borde på samma sätt som inom miljöteknik även kunna vara framme när det gäller energiproduktion, som skulle kunna vara en svensk exportvara i större utsträckning. Vi har rikare och bättre förutsättningar att producera energi än många andra länder.

Vad vill du göra för att stimulera miljöexport?

– De företag blir bäst som står på egna kommersiellt gångbara ben. Vi ska inte hålla på med exportsubventioner eller något sådant. Utvecklingen är redan igång, den är självgående och drivs av det osäkra läget i världen av en alltmer stegrande efterfrågan på energi och av en god konjunktur. I sådana här lägen finns resurser och man talar om nyinvesteringar. Väldigt mycket av det som byggs nytt är mer miljömedvetet än det som har funnits förut. Det bästa vi kan göra är att skapa bättre förutsättningar för naturvetenskaplig forskning, så att grundkunskapen hålls hög och värderas i Sverige. Det i sin tur kommer att innebära att företagandet utvecklas.

Av Anne Nilsson

Fredrik Reinfeldt svarar på tre allmänna och tre privata frågor.

Vilket svenskt företag tycker du är i världsklass när det gäller hållbar

affärsutveckling?

– Det slående i alla mina kontakter med större industriföretag är hur närvarande detta är idag. Volvo tycker jag är mycket imponerande. Jag tycker att Volvo, såväl Volvo Personvagnar som Volvo Group, signalerar det tydligaste arbetet. De jobbar väldigt närvarande med sin miljöpåverkan genom att allt de bygger ska vara återvinningsbart, de driver på när det gäller drivmedel och de har också en ren produktion.

Vilken svensk organisation är den viktigaste pådrivaren när det gäller hållbar utveckling?

– Den viktigaste har varit konsumentmakten. Faktumet att miljömedvetna konsumenterna ställt krav har varit viktigare än någonting annat. Jag tycker att en del av miljöorganisationerna är för politiska och vänsterinriktade, då de för lite har bejakat konsumentmakten och för mycket velat ifrågasätta marknadsekonomi och regler.

Vilken av partiledarna inom Alliansen brinner mest för hållbarhetsfrågorna?

– Man kan lätt konstatera att centerpartiet *pratar* mest om miljö, men det behöver inte innebära att de därmed kan eller är bäst på miljö. Jag är däremot garant för den marknadsekonomi och starka ekonomiska utveckling som bäst lägger grund för de globala förutsättningar som ger oss råd och utrymme för det miljöengagemang som många människor känner.

Men vem brinner mest för hållbarhetsfrågorna?

– Då handlar det kanske mer om den nationella politiska frågan miljö och där tror jag att centern har vinnlagt sig mest om detta i vår allians. Men det finns engagemang i alla fyra partier.

I affären, handlar du miljö- och/eller etiskt märkta produkter?

– Jag kan tänka mig att betala extra för ekologiskt svenskodlat som jag tror producerats under bra förhållanden. Det gäller grönsaker, kött och annat. Jag läser på förpackningarna och jag är beredd att ta emot argument.

Hur jämställt har du det på hemmaplan?

– Jag är ju den stora städansvarige, men efter att jag fått det här uppdraget har vi köpt in tjänster, jag har ändå fortsatt att städa en del. Det är också jag som diskar hemma. Man ska egentligen fråga båda parter om detta, men enligt mig har vi en rätt tydlig och bra fördelning som bygger på att vi tar delat ansvar.

Kör du miljöbil?

– Nej, jag kör en sjusitsig bil, en Chrysler. Vi har däremot bara en bil. Bilen är anpassad för att fungera för tre barn, där två spelar fotboll. Den används huvudsakligen för att köra i Täby till olika matcher, träningar och liknande.

FAKTA/Fredrik Reinfeldt

Titel: Partiordförande för Moderata Samlingspartiet och huvudföreträdare för Allians för Sverige.

Ålder: 40 år.

Utbildning: Civilekonomexamen från Stockholms universitet.

Familj: Fru Filippa, kommunalråd i Täby, och barnen Gustaf, 12 år, Erik, 10, och Ebba, 5.

Bor: Villa i Näsby Park, Täby, utanför Stockholm.

Karriär: Riksdagsledamot sedan 1991, Muf-ordförande 1992–95 och partiordförande sedan 2003.

Lön: 100 000 kronor i månaden.

Intresse: Nu är det politiken, familjen och dess fritidsaktiviteter samt att umgås med släkt och vänner som gäller. Men om han skulle få egen tid någon gång längtar han efter en tyst och lugn stund hemma eller under en promenad. Läsning kan det också bli och då gärna en bok om svensk historia eller ett bra kriminaldrama.